

**Besættelsestidshistorisk selskab
for
Thy og Vester Hanherred**

Nyhedsblad nr 55

Marts 2009

Bestyrelsen

Formand:	Erik Ansø	97991054
Næstformand:	Erik Andersen	97933536
Sekretær:	Tage Nordensgaard	97982125
Kasserer:	Jens C Grud Sørensen	97961656
Medlem:	Knud Arne kristensen	97936444
Suppleant:	Jens Andersen	97961736
Revisor:	Esben Kaagaard	97926820
Revisorsup.:	K Starch Lauritsen	97923292

www.bsth.dk

Selskabets formål er:

At fremme interessen for forskning i besættelsestidens historie i Thy og Vester Hanherred.

- At holde forbindelse mellem personer og grupper i området, der arbejder med parallelle problemer indenfor besættelsestidens historie i Thy og Vester Hanherred.
- At søge den lokale besættelsestidshistorie formidlet til befolkningen gennem tæt samarbejde med museer og lokalhistoriske arkiver.
- At udgive et nyhedsbrev med nyt om arbejdet i Selskabets regi og om dets resultater.

Redaktør og web-master: jens@grud-s.dk

Født i Thisted, død i Neungamme

Kigger man i bogen ”Faldne i Danmarks Frihedskamp”, finder man blandt de ca. 600 navne en lille håndfuld personer, som dels havde tilknytning til Thy, og som satte livet til.

En af dem var Henry Christian Thomsen, som i forbindelse med omfattende flygningstransporter over Øresund udviste et enestående mod og betalte prisen.

Tiden i Thisted

Thomsen blev født i Thisted d. 18. september 1906. Han var søn af Kristine Thomsen og gasværksarbejder Thomas Thomsen. Man ved ikke så meget om hans tidlige år andet end, at havnen havde en stor tiltrækningskraft på ham, hvilket sikkert var medvirkende til, at han senere valgte at gå søvejen.

Der har nok været en eller anden, som har overbevist unge Thomsen om, at det nok var bedst, han fik en uddannelse på landjorden først, så efter konfirmationen blev han udlært i en herretøjsforretning i Thisted.

Til søs

Det varede dog kun til han var 18. Nu gik han målrettet efter at blive en af havets husmænd, som småskibsejerne, og dem var der mange af, blev benævnt. Han stak til søs. Han må have kunnet lægge penge til side. For i en alder af 23 havde han både taget eksamen som sætteskipper fra navigationsskolen, og købt skibet, ”Grethe”.

”Grethe var lidt for stor til min eksamen”, fortalte Thomsen, så derfor måtte han ansætte en kaptajn, mens han selv påmønstrede som bådsmand. Men skibet var hans. København og de tyske østersøhavne blev skibets fraggrundlag, lige indtil december 1931, hvor Grethe i hårdt vejr sprang læk og sank. Med nød og næppe reddede besætningen sig i båden. Thomsen fortæller, at mandskabet havde fyret nødraketter af ”så hele himlen var oplyst”. Ingen så dem, så de måtte selv efter flere timer vakle i land i Trelleborg, stærkt forkomne i decemberkulden, men i live.

Efter at være kommet til hægterne og med pengene fra skibsassurancen købte Thomsen en ny Grethe. Denne gang en galease indregistreret i Thisted. Der var nu også kommet kone og børn til, og hele familien boede på skibet, indtil det ældste barn skulle i skole, så blev der anskaffet bolig i Faxe Ladeplads.

I de følgende år sejlede Thomsen både i indenrigs- og udenrigsfart og anløb med mellemrum fødebyen. Han måtte igen se sin båd havereret, idet han på et tidspunkt blev vædret af bornholmerbåden, som så bugserede Grethe til Rønne til reparation.

Thomsen fortsatte sit erhverv også ind i besættelsesårene. Men en dag sejlede han ind i et minefelt bag en damper. Damperen forsvandt i en eksplosion, og besætningen på Grethe måtte redde de overlevende.

Thomsens kone var ikke glad for situationen, og ud over faren var småskibsfarten også blevet pålagt forskellige restriktioner af Fragtnævnet, som gjorde det til en mindre attraktiv forretning.

Selv fortalte Thomsen til Helsingør dagblad: ”En dag tog jeg til København for at købe et nyt skib. Skuden fik jeg ikke, og det endte med, at jeg pludselig var i Helsingør. Næsten inden jeg viste det, havde jeg købt Snekkersten Kro”.

Kromand

For en pris af 165.000 kr. var Thomsen nu blevet kromand i Snekkersten. Bygninger og inventar var noget forsømt, så der lå en stor opgave for familien Thomsen. Deres mål var at ”skabe et sted hvor både kystens egne beboere vil være glade for at komme”. Der er ingen tvivl om at Thomsen var en hyggelig og djærv vært. Han har vist at spille på sin ligefremme og jyske lune til gavn for omsætningen. Desuden beholdt han i stor udstrækning sit image som sømand, også hvad påklædning angik.

Flugtruterne

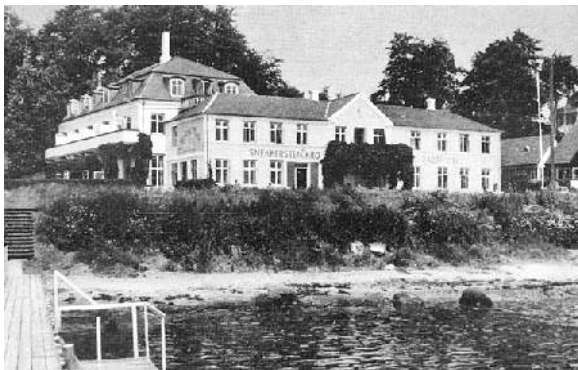

I de første år af besættelsen havde der været en begrænset illegal trafik over Øresund til Sverige. Denne trafik skulle dog tage et næsten eksplosivt omfang i sensommeren og efteråret 1943. De personer, som organiserede flugtruterne, havde i høj grad behov for personer, man kunne stole på og skjulesteder tæt på Øresund. Tilflyttere i Snekkersten blev, som det også gælder i andre småbyer, ikke umiddelbart accepteret. Her var

Henry Chr Thomsen med frue

Thomsen dog en undtagelse. Så da der i efteråret 43 kom der følere til illegale kredse på egnen, var Thomsen blandt de første, der kunne bruges på grund af hans personlighed, mod og organisationstalent.

Snekkersten Kro blev derefter et centrum for mange af de forskellige personer og grupperinger, der beskæftigede sig med transporten af flygtninge. På det praktiske plan deltog Thomsen selv i en del transporter, leverede husly og mad til hvem, der havde behov; og det gik også ud over kroens

beholdning af lagner, når de blev revet i stykker og bundet om årer, så man kunne ro næsten lydløst. Gestapo lavede jævnligt razziaer langs kystens hoteller og pensionater. Lokale nazister var et problem, og nogle af dem fik en ufrivillig tur til Sverige, hvor de blev interneret. Til gengæld havde man en del glæde af flere fra det danske kystpoliti og en del tyske vagter, so m så den anden vej. Under

Snekkersten Kro som den så ud

aktionen mod jøderne købte Thomsen en fiskerbåd,

Margrethe. Han kunne have en 6-8 flygtninge ad gangen. De kom normalt ombord, mens hans søn Frantz fik stemplet papirer og ordnet formalia hos tyskerne.

Flygtningene blev gemt under net og andre fiskeredskaber. Til forskel fra mange andre, som organiserede flugtruter og brugte mørket, den åbne strand eller badebroer, brugte Thomsen Snekkersten Havn om dagen som sit udgangspunkt. Måske har denne koldblodighed betydet, at han aldrig blev taget på fersk gerning af de tyske vagtbåde.

Thomsen kunne klare et par overfarter om ugen, og efterhånden som strømmen af jøder ebbede ud, blev det andre passagerer, der skulle over. Ofte efter anmodning fra Frihedsrådet eller Holger Danske.

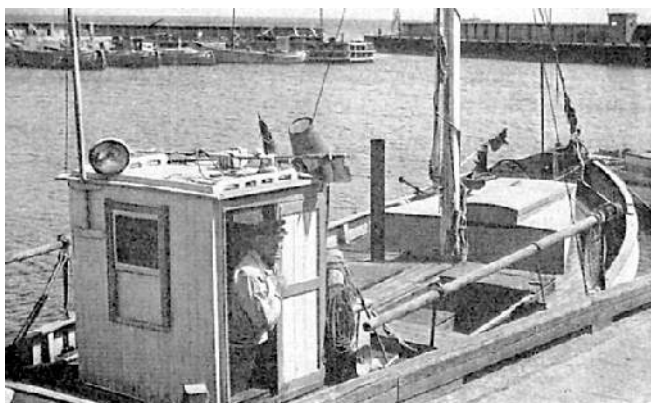
Med nøgterne øjne er det klart, at Thomsen med den lokale profil han havde, den aktivitet der var omkring ham og hans kro, og hans holdning til besættelsesmagten, måtte påkalde sig tyskernes opmærksomhed, hvilket da også skete.

Gestapo i Helsingør med lederen "Gestapo-Juhl" var i høj grad klar over, at der forgik ting på og omkring kroen, som var imod tyske interesser. Juhls tjenestevogn, en strømlinet Adler, var kendt af alle, så når Juhl ville være snedig bestilte han i stedet en taxa. Men så ringede vognmanden til udvalgte personer og oplyste om turen og dens mål.

Gestapo indfandt sig med jævne mellemrum på kroen, hvor de snusede rundt og forsøgte at skaffe sig oplysninger fra gæster eller

personale. De fandt dog aldrig noget kompromitterende. Thomsen selv gav den som den hyggelige vært over for gestapofolkene. Det siges at han havde en aftale med Juhl om at kontakte ham, hvis der skulle indfinde sig mistænkelige eller jødisk udseende personer på kroen. Hvilket naturligvis

aldrig skete. *Thomsens kutter, Margrethe*

Arrestationerne

Tidligere på efteråret havde tyskerne arresteret 12 fiskere fra Snekkersten. Det alene burde have været tilstrækkeligt til, at Thomsen havde indset, at nu var det tid at stoppe og komme væk inden det blev hans tur. Men intet skete. Alligevel har Gestapo været overbevist om, at Thomsen var dybt kompromitteret. De kunne bare ikke rigtig bevise det. Så d.11. november 43 blev han og seks andre arresteret. Efter et kort forhør på kroen blev han kørt til Dagmarhus og senere til Vestre Fængsel.

En uge senere var han hjemme igen. De havde

ikke kunnet bevise noget. Noget senere blev han igen arresteret og sendt til Shellhuset, men kom atter ud. Igen set med nutidens øjne, en så stor advarsel burde have fået Thomsen under jorden. I stedet gled han længere ind i illegaliteten. Blandt dem han omgikkes og var involveret i, var tre af de mest kendte modstandsfolk, Flammen, Citronen og Tom. Ingen af dem overlevede. Som det skete utallige gange under besættelsen, var det en stikker, der kom til at afgøre Thomsens skæbne. I anden sammenhæng blev kroen nævnt, og da tyskerne i denne forbindelse dræbte to modstandsfolk under aktion i nærheden af kroen, skulle Thomsen arresteres. Gestapo fandt ham ikke på kroen, og selv om man forsøgte at advare ham, gik han i fælden d. 10. august.

Fangenskabet

Thomsen blev først kørt til Gestapos lokale tilholdssted i Helsingør og derefter til Shellhuset. Han blev udsat for tortur, men formåede ikke at røbe noget af betydning. Det Gestapo var mest interesseret i, var hans forbindelse til Holger Danske, men her var tyskernes udbytte ringe. Thomsen blev derefter smidt i Vestre Fængsel.

Her kom han til at dele celle med Bjørn Thomsen, som var blevet arresteret i forbindelse med oprulningen af Hvidsten-gruppen. De to forsøgte at gøre det fælles ophold så behageligt som muligt trods

Wisborg, Gestaps hevedkvarter i Helsingør

uvisheden. Thomsen led under hyppige og pinefulde hosteanfald, og hans cellekammerat kunne som læge til vished formode, at han havde tuberkulose.

Thomsen blev ikke dømt ved den tyske krigsret, men sendt direkte til Frøslevlejren, hvor han i en periode var blandt de fanger, som var udtaget til Himmel-Ekspressen. Det vil sige som "værn" mod jernbanesabotage placerede man foran lokomotivet en aflåst godsvogn med danske fanger.

Neuengamme

Det som alle fanger i Frøslev frygtede mest, transport til tysk KZ-lejr, skete for

Thomsen og 10 andre d. 9. september. Om Thomsens ophold i Neuengamme vides intet bestemt. Han nåede at sende to standardpostkort i oktober og november. Derefter hørte familien ikke mere fra ham.

Juleaftensdag 1944 kom der et brev fra lejrforvaltningen i Neuengamme, som kort meddelte at, den

Shellhuset

Neuengamme

NEUNGAMME efter befrielsen

Mindet

Allerede i begyndelsen af 1946 var der bred enighed om, at der skulle sættes et minde over Thomsen. Valget faldt på en stor granitsten på 7 tons, som var fundet på egnen. Afsløringen fandt sted på tre-årsdagen for hans første flygtningstransport over sundet, d. 4. september 1946.

Ud over Thomsens hustru og børn, var også hans mor fra Thisted til stede sammen med hans

søskende og deres ægtefæller. I alt overværede mere end 500 mennesker afsløringen og talerne.

Kroen Maj 1945

danske statsborger, Henry Christian Thomsen d. 4. 12. 1944 var død af lungebetændelse på lejrens lazaret, og at liget var blevet brændt på lejrkrematoriet. Ved henvendelse på Standesamt Hamburg –Neungamme kunne en dødsattest erhverves for 85 Reichsmark.

En dødsårsag som lungebetændelse var en af standardforklaringerne ved dødsfald i tyske lejre og fængsler. Andre forklaringer kunne være meningitis, hjerteanfald, almindelig svækkelse osv.

Af de 11, som blev deporteret fra Frøslev i september, var det kun Thomsen som omkom. En af de overlevende, en præst, fortalte senere Thomsens familie, at han var blevet pisket til døde. Han havde på en eller

anden måde gjort oprør. Efter sigende havde han overværet et overgreb fra en tysk vagt.

Thomsen havde slået agten i gulvet, taget hans pistol og skudt ham. Det kan lyde som en fuldstændig håbløs og uovervejede handling fra en mand, som ellers var kendt for sit kølige overblik. Det skal nok ses i lyset af, at han over for andre fanger havde betroet, at han på grund af tuberkulosen ikke forventede at overleve.

Han skal på et tidspunkt have givet udtryk for: "Hvis jeg skal slagtes, vil jeg tage nogen med mig".

På stenen står der:

**FLYGTNINGENES
MODIGE HJÆLPER
H. C. THOMSEN
18. 9. 1906 I THISTED
4. 12. 1944 I NEUENGAMME**

Ud over stenen ved Strandvejen i Snekkersten er der en mindeplade for Thomsen i Ryvangen.

Kilder:

**Helvede har mange navne, Jørgen Barfoed
Faldne i Danmarks Frihedskamp, Ib D.
Pedersen
For anstændighedens skyld, Birger
Mikkelsen
www.oeresundstid.dk**

TAK til

Peter Præstgaard, Brabrand

HUSK

Torsdag den 19.3.2009 kl. 19.30

På Museumscenter Hanstholm

Jens Andersen fortæller

om

Åbningen af bunkeren i Houvig

Klitmøller Kirkegård er på mange måder et spændende sted, den bærer præg af de begivenheder som fandt sted under besættelsen, blandt andre ligger her begravet den første allierede flyver som skyllede i land, allerede i 1939. Også mindestenen for de fiskere som satte livet til ved 2

minesprængningsulykker kan give lidt grund til eftertanke. Og minøren ligger her også, ærkekøbenhavnner oprindelig bosiddende i Nyboder hvor man (konen)drev en lille grøntforretning, ved siden af tjenesten i søværnet. Allerede inden besættelsen i april 1940 kom Busch til Thisted med opgaven at rydde miner langs kysten. Efter 9 april overtog

tyskerne selv rydningen af miner, og det må formodes at Busch igen blev forvist til Nyboder. Allerede i september 1940 er Busch igen på banen, og denne gang for at blive. Under krigen havde Busch adresse i Frederiksgade oven over det daværende Cafe Ritz, hvor også det danske kriminalpoliti, det tyske SD, og i øvrigt også politimesteren boede.

Hvor mange miner Busch nåede at rydde under krigen er usikkert, men de tælles i tusinder. Man kan med god grund påstå at stranden blev hans skæbne, efter krigen slog Busch sig ned i Klitmøller hvor han samlede, sleb og solgte rav.

Kilder: Aviser fra besættelsen, skattebog for Thisted Kommune, samt herboende familiemedlemmer

Med minørerne på arbejde

en tur med kvartermester Busch og hans medhjælpere til stranden ved Lild og Hjørdemål Klit

I den sidste halve snes dage har minesprængningerne ved den thylandske Vestkyst lydt som dumpe drøn ind over landet ofte med en sådan kraft at vinduer er faldet knuste til jorden og dørene er sprunget op. Folk har sagt til hverandre: "Nå der gik vel nok en mine...", og sådan har drønene lydt dag for dag i en periode der har bragt mellem 150 og 200 miner ind på denne kyststrækning, der har en spændvidde fra Bulbjerg til Agger eller ca 80 km, og

dermed er det største område på vestkysten.

Det er ikke første gang at minesprængningerne fra vestkysten har mindet befolkningen om, med hvilken hårdhed krigen føres. Det er sket mange gange siden 1939 og netop på den Thylandske kyststrækninger til nu langt de fleste miner drevet ind, knap 1200. Det er dog en post! Og netop denne kyststrækning bære som ingen anden tegn på, hvor de mange "uhyrer" er gået i land, en tur på stranden behøver ikke at være ret lang, før man træffer på sprængstykker, demonterede miner osv., og lang tid efter krigen vil minernes spor være endda meget tydelige også på disse egne.

Den Thylandske kyststrækning har heldigvis været forskånet for mineekspllosioner, der har bevirket så frygtelige følger som andre steder i landet, men krigens alvor har også gennem minerne talt sit dystre spor heroppe. Sidst i Agger, hvor der anrettedes betydelig skade, men også andre steder, og for et par år siden krævede folks letsindighed et par menneskeliv ved Bulbjerg. Dette og andet har lært befolkningen at respektere de tunge genstande, som den frådende bråd kaster op på stranden.

En Mine parat til Sprængning. Bomben er anbragt ovenpaa, den antændes med Elektricitet og tager Minen med sig i Ekspllosionen.

Kystbefolkningen nærmer sig ikke gerne stranden, hvor minerne findes, og strandfogdernes små skilte med et "adgang forbudt" eller i nogle tilfælde slet ingenting, taler deres tydelige sprog for den stedkendte. De dage, hvor minestrømmen går mod kysten og kan sprede skræk og rædsel i form af splintrede ruder og revnede bygninger, færdes imidlertid en lille forsamling husvant mellem minerne. Det er

minøren og hans to marinesoldater hvis opgave det er på enhver måde at uskadeliggøre de farlige genstande. Det er et arbejde som interesserer den store befolkning og som alligevel kender så lidt til den. Det er et arbejde, der fuldtud står på højde med det, der er udrettet af eksperterne under f.eks. angrebet på København for nylig, men visse folk synes alligevel at glemme hvad disse folk mellem år og dag udretter. Det er intet mindre end en leg med døden, men de 3 mænd går til deres arbejde med en stoisk ro, og de ønsker mindst af alt at indgå i "heltenes rækker". Det er også let at sidde på et kontor og skildre minørernes farlige arbejde, men det er dog først i selskab med disse folk, at man virkelig får et indtryk af arbejdets omfang og farlighed. Derfor benyttede vi en af de sidste stormdage til at tage en tur ud til kysten sammen med minørholdet fra Thisted, bestående af kvartermester E Busch, samt

marinesoldaterne Egon Petersen fra Ålborg og Gotfred Jensen fra Hirtsholmene, til daglig sildefisker fra Skagen. En tidlig morgen, medens mørket endnu sænkede sig over byen, forsvandt vi med Flyvervæsenets bil ud af byen på vej mod havet. Målet var Lildstrand. Meldesystemet gennem strandfogderne, kystpolitiet m.v. over politiet i Thisted havde her meddelt om 2 miner syd for fiskerlejet. Da den første lysning viste sig over Vesterhavet, svingede bilen ind på en klitvej på vej mod målet, der skulle være ca 1 km

sydpå. Bilen stoppedes, turen gik gennem klitterne til stranden, vi var heldige! "landgangen" skete nemlig lige midt mellem de to miner.

En mine sprænges..

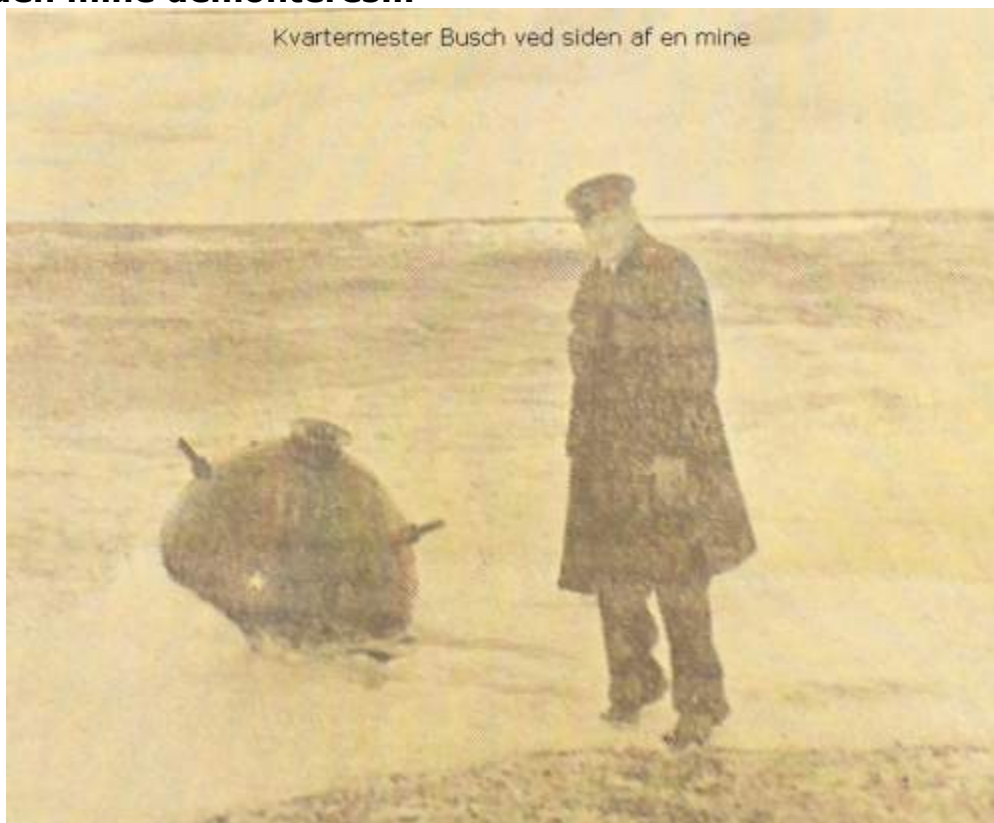
Det var 2 hornminer, de blev besigtiget. Den ene lå for nær ved fiskerlejet til at man turde forsøge en sprængning af hensyn til virkningerne, medens det besluttedes at sprænge den anden. Begge miner lå et godt stykke oppe på strandbredden. De nødvendige redskaber var slæbt med, og minørholdet gik i gang med sprængningen. En medbragt bombe blev anbragt oven på minen, der stor og mægtig og tilsyneladende ufarlig lå i sandet, men det var alligevel med hjertet et godt stykke oppe i halsen at en uvedkommende nærmede sig. Minørerne arbejdede imidlertid med uforstyrret ro. "Blikæsken" fyldt med sprængstof var anbragt, en forbindelse med jorden tillige, og derefter blev en elektrisk ledning på ca 700 m længde lagt henad strandbredden. Her samledes holdet, og de sidste forberedelser blev gjort, ledningen sattes i forbindelse med en kontakt og et element og alle anbragte sig et sikkert sted. Den første gang

glippede forsøget, men næste gang da minøren trykkede på knappen skete eksplosionen, den må have vækket samtlige beboere i Lildstrand og endnu længere væk. 700 m fremme slog først en mægtig ildsøjle i vejret, og herover hævede sig en sort sky af tæt røg, et storslået syn, der imidlertid efterfulgtes af lyden, et øredøvende brag, der er ved at tage vejret fra én, og efterfølges af en hvinende lyd i luften. Det er de forvredne, glødende sprængstykker, der baner sig vej gennem luften og får alle de tilstedeværende til at blive i skjul.

Da faren er forbi, står endnu en tæt røgsky op fra sprængningsstedet, men bliver til sidst mindre og mindre. Ledningerne rulles op igen, og vi nærmer os stedet, hvor minen før lå. I stedet er der nu et stort krater flere meter i diameter og flere meter dyb, ligesom sandet i en vid omkreds er sort af krudtslammet. Omkring i klitterne kan man finde de små sprængstykker boret ned i sandet.

Den anden mine demonteres...

Minørholdets mine nr. 1186 eksisterer ikke mere. Turen kom til nr. 1187, den skulle som nævnt demonteres, og med samme ro gik minørerne i gang med arbejdet. Det var en næsten uhyggelig ro. Først skræbede man "skægget", dvs. et tæt lag af muslinger, og derefter gik minørerne i gang med selve minen, som man tilsyneladende ikke tog med bløde hænder på. En lille dæksel på minen blev skruet af, minøren stak hånden ind i "løvens gab" og skruede tændpatronen løs, en lille patron, der er forbundet med et par elektriske ledninger. Patronen er sat i forbindelse med en endnu større der ligger inde midt imellem den store mængde sprængstof. Også den tages ud, og derefter kommer turen til "hornene", hvis glastrør knuses, og som selv skrues af eller brækkes. Tilbage er kun hylstret og sprængstoffet, men minen er ufarlig, i hvert ikke farligere end at den senere af heste vil blive trukket op til en lastbil, og på den blive befordret til Thisted og derfra videre..Der var ikke den samme atmosfære over desarmeringen som over sprængningen, men at førstnævnte anses for det farligste job blev man klar over, minen fungerer i øvrigt på den måde, at i det øjeblik hornet knækker, strømmer der syre ned i et elektrisk element, der derved bliver virksomt. Den elektriske strøm sluttet straks, tændpatronen eksploderer og antænder igen den store cylinder der ligger i sprængladningen. Hele udviklingen foregår på sekunder.

Med hestekøretøj til Madsbøl Strand. Stranden ved Lildstrand var derefter "renset" for miner. Pr bil forsøgte holdet at nå til Hjørdemål, men det måtte opgives da klitvejene er fulde af vand for tiden som ingen sinde før, og pr landevej gik turen til Hjørdemål Klit, hvor man fandt frem til strandfoged Jesper Rotbøll, en rigtig type på en thylandsk strandfoged, lun og veltalende. Han hilser minørholdet hjerteligt velkommen, og få minutter efter står et hestekøretøj forspændt i gården. Vognen læsses med "redskaberne" og turen går ned mod stranden. Det sker ad kommunevejen, der er som de fleste klitveje ved kysten og denne dag tillige godt vandfyldte. Frem når man imidlertid efter mange skub og stød, og på strandbredden ligger der 4-5 miner. De skal alle sprænges, og holdet gik straks i arbejde. De nødvendige forsigtighedsforanstaltninger blev foretaget og med minutters mellemrum rungede bragene, medens sprængstykkerne slog ned i sandet foran og ved siden af de tre mænd på strandbredden. Og således gik turen til fods og pr. hestevogn fra Hjørdemål Klit strand gennem Madsbøl strand til Vigsø strand, hvor der skulle ligge 2 miner. En enkelt demonteret mine stødte man også på, den blev nu sprængt. Tre miner til blev desarmeret med den samme stoiske ro som før nævnt, og inden den sidste mine kunne gøres færdig, var det også blevet fyraften. Resultatet var da syv sprængte miner og fire desarmerede. Det var et ret godt resultat, men holdet har dog før været højere oppe, en enkelt gang oppe på 31, men det er oftest når minerne ligger lige så tæt som stenene ved stranden. Tilbageturen til strandfogedgården er imidlertid tilbage. Den var lige ved at blive lige så spændende som minesprængningerne, idet vandet står meterhøjt, mellem de mange klitter hvorfra lynen i adskillige tilfælde er slået. Mange gange går vandet til bundfjælene i vognen, og nogen behagelig køretur vil de fleste sikkert ikke finde det er. Frem går det imidlertid, og i løbet af 3 kvarter nåede man frem til strandfogedgården igen. "Ekspeditionen" havde da også varet mellem 5 og 6 timer. Her stod bilen og ventede, og inden mørket endnu var faldet på rullede bilen ind i Thisted by. Tilbage stod at gøre den klar til næste dag da arbejdet atter kaldte.

Faren truer stadig ..

Et overfladisk indblik i minørholdets arbejde har det kun kunnet blive, men nok til at give et indtryk af, under hvilke forhold et minørhold arbejder. Det er ikke altid, at det er så vanskeligt at komme frem til minerne, og det kan på den anden side også være vanskeligere, det har ofte foregået pr slæde. Det er ikke hver gang, minerne ligger pænt opkaste på strandbredden, ofte ligger de og ruller i strandkanten og skal bjerges ind, hvilket er et farligt arbejde.

Naturligvis kommer minørerne ud for farlige situationer, men de ønsker ikke at tale derom – af flere grunde. Det kan hænde, at en mine eksploderer i utide og holdet i løbet af få sekunder må reagere for at redde livet, eller en stor mine slynges mod stranden, medens man er i færd med en anden mine. Der er faremomenter nok, men dem har minørerne efterhånden lært at kende og tage i betragtning. Holdet går i øvrigt frem efter det princip, at man i første omgang "ordner" de miner der ligger farligst for kystbefolkningen og gemmer de mindst farlige miner til sidst.

Risikabelt men indbringende..

Naturligvis må samfundet betale disse mænd for at uskadeliggøre truslen mod kysten, og selv om nedennævnte tal kan lyde stort, bliver det ikke så stort i længden og ikke meget i forhold til den risiko der løbes. Minørmesteren får for hver mine han uskadeliggør foruden sin faste løn en sum af 35 kr, medens det menige mandskab foruden den daglige løn på 1kr får 8 kr for hver mine. Det er således ikke småpenge, den enkelte mand kan tjene i en "mineperiode" som den nu forløbne, i sidste uge havde hver af de 2 menige soldater, der var med på denne tur, ca. 1200 kr i "mineløn". Det er dog ikke nær hver uge, der giver denne løn, ja kun de færreste. Minestrømmen dette forår er således helt usædvanligt og skyldes det milde vejr. Sidste vinter fra jul og et halvt år fremefter havde holdet så at sige ikke én mine.

Tre fjerdedele af minerne sprænges, medens en fjerdedel demonteres..

Mine nr 1196 var dagens sidste, men tallet vil uden tvivl nå adskilligt højere i den kommende tid. Uden tvivl vil minørholdet kunne et godt stykke tid efter krigens slutning – det regner man også med – thi for hver mine, der uskadeliggøres sendes nye ind på strandbredden, og de dumpe drøn vil fortsat blande i dagliglivets arbejde. Måtte følgerne af de eksplosioner, der kan indtræffe, blive mindst mulige på denne egn, skal befolkningen være såre tilfreds og ikke i den forbindelse glemme minørerne. Deres arbejde er al tak værd. De 75 pct. af de miner der driver ind sprænger de, medens ca. 20 pct demonteres og en ca. 5 pct eksploderer ved sammenstødet med kysten. Arbejdet indskrænker sig ikke alene til minerne, men til alle de genstande som driver ind fra havet, alt ovenfra langs kysten, ligesom "stilstandsperioderne" benyttes til eftersøgning af miner. Opsamling af desarmerede miner til afsending. Ejheller strandfogdernes arbejde bør i denne forbindelse glemmes, de er minørholdets gode medarbejdere og en værdifuld hjælp ved uskadeliggørelsen. Deres arbejde er heller ikke brødløs de får 8 kr for den første mine de opdager i hver måned, og 4 kr for hver af de efterfølgende samt betaling for en tur som den, vi nu bl a har gennemført med minørholdet fra Thisted som et led i dagens arbejde.

(artikel bragt i Thisted Amts Avis 25.2.1943 – forfatter ukendt)

(lignende artikel bragt samme dag i Socialdemokraten – mærket RØJ)

Ture i omegnen foråret 2009:

Torsdag den 30 april 2009 19.00-21.00

Bunkere omkring Fyret

En vandretur i området omkring Hanstholm Fyr, hvor man kan få et godt indtryk af fæstningens opbygning. Vi skal bl.a. se to velbevarede bunkere med panserkugler, som normalt er låst af.

Husk gummistøvler og lygte!

Mødested: P-pladsen ved Hanstholm Fyr.

Turleder: museumschef Jens Andersen/Museumscenter Hanstholm

Onsdag den 13. maj 2009 19.00-21.00

Bunkersvandring i Hanstholm

De store bunkers i Hanstholm har en spændende historie, men også et dyreliv i form af for eksempel ræv og flagermus.

Turen går gennem den del af det store 38 cm-batteri, som ligger skjult i skoven på østsiden af Molevej.

På denne underjordiske vandring beskæftiger vi os med både historien og naturen.

Mødested: P-plads ved Museumscenter Hanstholm, Molevej 29.

Turledere: Museumsleder Jens Andersen/Museumscenter Hanstholm og naturvejleder Henrik Bak/Skov- & Naturstyrelsen, Thy

Tirsdag den 26. maj 2009 19.30-20.30

De tyske bunkere på Brunbjerg

Under besættelsen lagde tyskerne en ring af luftværnsbatterier omkring Hanstholm-Fæstningen.

Vi går en tur gennem den velbevarede stilling ved Brunbjerg på Hansthølmens sydskrænt og hører om det tunge luftværnsbatteri og ser på enkelte af bunkerne.

Mødested: P-pladsen ved transformerstation syd for Fyrvej. Indkørsel ad Brunbjerg Skrænt.

Turleder: Jens Andersen/Museumscenter Hanstholm

Onsdag den 27. maj 2009 kl. 19.00-22.00

Mursten, miner og beton

Bulbjerg og tilstødende plantager var under 2. verdenskrig en vigtig lytte- og pejlepøst for tyskernes forsvarslinie langs den danske vestkyst.

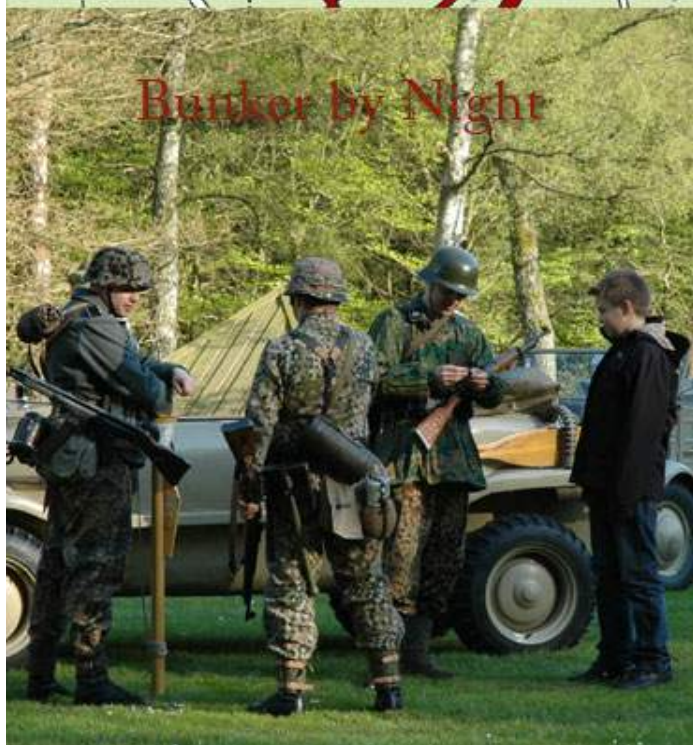
Vi har på tidligere ture set på befæstningsanlæggene omkring selve Bulbjerg. Denne gang vil vi bevæge os ind i Ellidsbøl området og se bunkers der normalt ikke er adgang til.

Tag solidt fodtøj på, for vi skal gå i kuperet terræn

Mødested: Sidste mark på højre hånd i den plantagen, når du kommer sydfra ad Elidsbølvej mod Ellidsbøl strand.

Turledere: Erik Ansø og naturvejleder Jan Bagger

Målgruppe: Ikke for gangbesværede, da en del foregår udenfor veje og stier.

Lørdag den 9. maj klokken 18 til 24, er der det store tilbagevendende arrangement i Silkeborg "Bunker by Night" Dette event foregår som et totalteater, med tyske og engelske soldater i hver deres lejr, med udstyr og våben. Bunkermuseets folk er danske frihedskæmpere, og der vil bl.a. blive åbnet en bunker som har været lukket siden 1946. Bunker by Night vil primært foregå i parken på Silkeborg Bad, og der kan købes kaffe og kage, grillmad, øl og vand i parken. Læs udførlig beskrivelse på hjemmesiden "bumus.dk"

Entréen er 50 kr. for voksne, og 20 kr. for børn. BSTH arrangerer fælles buskørsel. Ruten og tider planlægges efter de tilmeldtes bopæl. Regn med at skulle hjemmefra ved 16 tiden og hjemme kl. meget sent. Interesserede kan tilmelde sig til Erik Ansø, tlf. 97 99 10 54 senest søndag den 12. april

Generalforsamling

ordinær **generalforsamling** afholdes som følger:

Torsdag den 16/4 2009 kl 1930 på Museet, Molevej, Hanstholm

Dagsorden:

Valg af dirigent

Aflæggelse af formandens beretning

Forelæggelse af det reviderede regnskab

Behandling af forslag - forslag der ønskes behandlet skal være formanden i hænde mindst 2 uger før.(- herunder bestyrelsens forslag til vedtægtsændring, - affødt af et ønske om at Museet skal kunne disponere over en fast plads i BSTH's bestyrelsen)

Fastsættelse af selskabets organisation
(Valg til aktivitetsudvalget,
Valg af repræsentant til Museets bestyrelse)

Fastsættelse af kontingent (for 2010)

●Valg af bestyrelse og revisorer. - :På valg

Erik Andersen
Jens C G Sørensen

Suppleant Jens Andersen
Revisor Esben Kaagaard
Revisorsuppleant K Starch Lauritsen

Eventuelt

pbv Erik Ansø

PS: For at være valgbar/have stemmeret skal kontingentet være betalt senest 1.4. 2009 (og det er ikke aprilsnar)